

Just one bite...

Zmije nosorohá (*Bitis nasicornis*)

Úvod

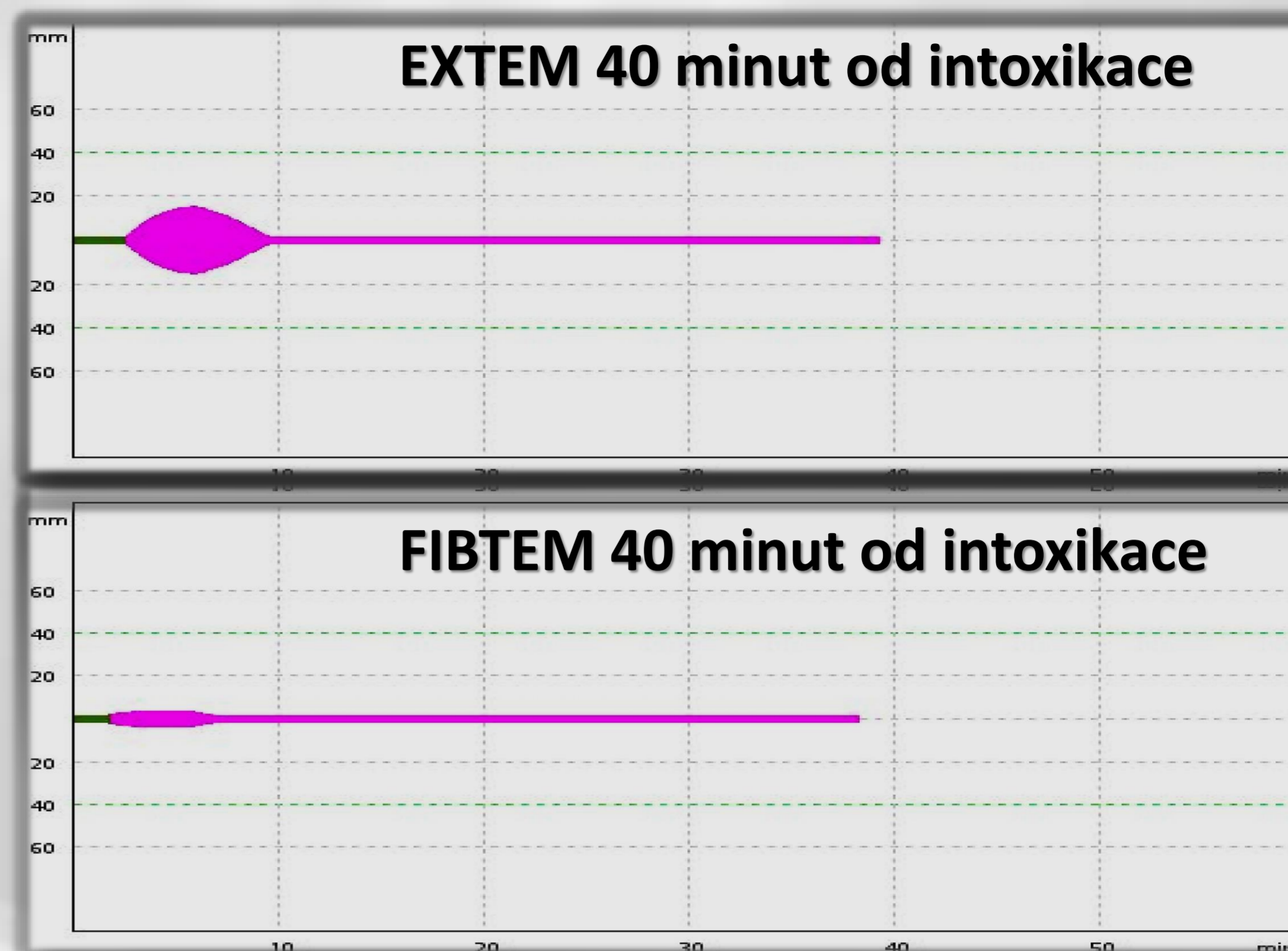
Jediným volně žijícím jedovatým hadem v České republice je zmije obecná (*Vipera berus*), která pro dospělého zdravého člověka nepředstavuje větší nebezpečí. Chovatelství exotických hadů s sebou však nese riziko uštknutí druhu, jejichž jed (složení a množství) může být pro člověka smrtelný. V případě některých druhů existuje minimum zdokumentovaných intoxikací, s čímž se pojí problém adekvátní kauzální terapie. Podání antiséra je indikováno pouze v přísně indikovaných případech, při život ohrožujícím průběhu (oběhový kolaps, svalová paralýza/respirační selhání, těžká koagulopatie), a nese s sebou rizika vzniku anafylaktické reakce. V ČR se na problematiku otravy živočišnými jedy specializuje Toxinologické centrum KARIM VFN 1. LFUK v Praze.

Kazuistika

- 40 letý muž, depresivní syndrom, syndrom spánkové apnoe
- V den 0 v 16:20 volána ZZS pro uštknutí zmií nosorohou
- Na místě AB stabilní, hraniční oběhová stabilita, podány krystaloidy, rána sterilně ošetřena
- Posádkou ZZS konzultováno toxinologické centrum VFN, doporučen transport na emergency FN Plzeň pro hrozící oběhové selhání
- Při předání na emergency v 16:50 – volné dýchací cesty, tachypnoe, SpO₂ 90% na vzduchu, bledý, opocený, centralizace, hypotenze, tachykardie, somnolence, oteklá pravá horní končetina, parestezie končetin, slabší svalová síla
- Iničiálně podán O₂, krystaloidy bolusem, dexamethason 8mg i.v., Exacyl 1g i.v., Ocplex 2000IU
- Zahájeno podávání noradrenalinu, jehož dávka vzrostla během 20 minut na 0,4 ug/kg/min
- Kontakt Toxinologického centra – doporučen transport na KARIM VFN k podání antiséra
- 17:35 aktivována LZS, v 17:50 odlet z FN Plzeň do VFN Praha

Jak to bylo dál?

- hospitalizace na KARIM VFN 11 dnů
- Opakované dávky antiséra
- UPV celkem 4 dny, podpora oběhu NA nad 0,5ug/kg/min + argipressin, stabilizace oběhu v den +4
- Fasciotomie pro compartment syndrom, opakované nekrektomie
- Normalizace koagulace v den +4
- Aplikace dermo-epidermálního štěpu v den +30
- Dimise do ambulantní péče v den +37

Zmije nosorohá (*Bitis nasicornis*)

- 60 – 90cm dlouhý mohutný had, výjimečně až 150cm
- Obývá západní a střední Afriku
- Jeho jed má hematotoxické, cytotoxické a neurotoxické účinky
 - Oběhový kolaps, koagulopatie, otoky, destrukce tkáně, svalová paralýza
- Minimum zdokumentovaných uštknutí

Závěr

- V případě uštknutí jedovatým hadem je třeba neprodleně kontaktovat
 - Záchranou službu: 155
 - TIS: 224 919 293, 224 915 402
 - Toxinologické centrum VFN: 224 963 355
- Poraněnou končetinu imobilizujeme, nezaškrucujeme, jed nevysáváme, ránu nepreparujeme, pouze sterilně zakryjeme, odstraníme z končetiny všechny šperky, hodinky, pásky apod.
- Ránu je možné chladit
- Iničiální terapie je symptomatická, stabilizace pacienta
- Specifická terapie antisérem v indikovaných případech

Zdroje

- Novák, V. (2009, October 8). *Klinická toxinologie poranění jedovatými živočichy* - Zdraví.euro.cz. Zdraví.euro.cz. <https://zdravi.euro.cz/clanky/klinicka-toxinologie-poraneni-jedovatymi-zivocichy/>
- Spawls, S., Branch, W. R. (1995). *The dangerous snakes of Africa: natural history, species directory, venoms, and snakebite*. Velká Británie: Ralph Curtis-Books.